

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Neveléstudományi intézet

Kaposvári Campus

Kappel Virág

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok integrálása az óvodai nevelésbe

Óvodapedagógus szak, alapképzés, levelező tagozat

Belső témavezető: Dr, Podráczky Judit PhD

Ahogy a dolgozatom címéből is látszik, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok integrálásának vizsgálata volt a célom. Pontosabban bevonásuk mértéke és milyensége. A lakóhelyemen, Enying városban található Szirombontogató Óvodába jelentős százalékban járnak hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek. Érintett vagyok a témában, mert az én csoportomba is járnak ilyen gyerekek.

Dolgozatom első felében arról írok, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet valójában miként fogalmazható meg, viszonyfogalomként is értelmezhető. Az említett nehézséghez kapcsolódhatnak a szegénység különböző formái is. Említem ezeknek a családoknak az életviteli nehézségeit, lakókörnyezetüket, szocioökonómiai helyzetüket is. Írok a család fontosságáról, hiszen a gyermek életében ez az első szocializációs szintér, így elengedhetetlen az, hogy maga a család milyen. Enying városban a cigány lakosok, így a cigány gyerekek száma is jelentős, nagy részük emellett hátrányos helyzetű, ezért fontosnak gondolom az ő megemléztetésüket is. A roma lakosság kultúrája, szokásainak ismerete fontos szempont kell, hogy legyen egy olyan óvodában, ahol ezek a gyerekek is fellelhetőek.

A dolgozat második felében a szülői bevonás kap nagy szerepet. Elsődleges feladata az óvodapedagógusoknak a családdal való bizalmi kapcsolat kialakítása, mivel csak ezúton érhető el az, hogy a gyermek együttnevelése megtörténjen az óvodai évek során. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szülőket nehezebb megközelíteni, nehezebb annak a bizonyos bizalmi kapcsolatnak a kialakítása is, szemben a többi szülővel. Lényeges pillér ez a kapcsolat a gyermek életében, hiszen, ha ez nincs, akkor a lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás, mint társadalmi probléma szintén megjelenhetnek. Az érintett gyermekek nagy része korai intervencióban részesül, ennek fontosságáról írok dolgozatomban. Egészen új dolog a Gyermekút projekt, amely segíteni kívánja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szülőket gyermekükkel kapcsolatban, Kereki Judit nevéhez fűződik.

A harmadik részben említést teszek az enyingi óvoda Pedagógiai Programjáról, valamint az elkészült interjúkat összegzem. Szeretném kideríteni, hogy milyen módon igyekszik a nevelőtestület a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szülőket aktivizálni, minél több óvodai programra invitálni, bevonni. Érdekel az is, hogy az óvodapedagógusok hogyan vélekednek ezekről a szülőkről és gyerekekről; milyen a kapcsolatuk velük, hogyan kommunikálnak egymással. Néhány pozitív és negatív élményt is felidézek a dolgozatomban, amelyet az óvodapedagógusok meséltek el nekem a HH és HHH gyermekekkel és szüleikkel kapcsolatosan. Érdekel, hogy az érintett gyerekeknek valóban vannak-e „különös ismertetőjegyei”, valamint a szülők hogyan fogadják a dicséretet vagy a problémákkal hogyan küzdenek meg, amennyiben gyermekükről van szó.

Vizsgálatom célja az, hogy kiderítsem, mennyire nyitottak a fent említett családok az óvodai életre, a pedagógusokkal való kommunikációra, a különböző óvodai programokra. Felmérem, hogy mennyire együttműködőek, nyitottak és milyen mértékben fogadják el az óvodapedagógusok véleményét, kéri-e a segítségüket. Mindezekre a felvetésekre interjúk segítségével igyekszem válaszokat kapni.

Összességében úgy érzem, hogy vizsgálatom adott egy képet számomra. Az interjúk segítségével mélyebben is megismerhettem néhány történetet pedagógustársaim emlékeiből. Választ kaptam arra, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok bevonása nehézkes, sok munkát igényel. A bizalmi kapcsolat kialakítása velük kapcsolatban sokkal komplikáltabb, mint a többi szülővel. Különös figyelmet igényelnek mind a gyerekek, mind a szülők. Fontos, hogy az óvoda intézménye és az ott dolgozó pedagógusok befogadóak és nyitottak legyenek. Az óvoda dolgozik különböző programokon, valamint workshopok is

kilátásban vannak. A bevonás nehézségének csökkentéséhez kölcsönös bizalomra van szükség, amely elsődleges momentum a gyermek óvodaválasztásakor.

Az Enyingi Szirombontogató Óvoda igyekszik a fent említett terveknek eleget tenni, az óvodapedagógusok pedig legfőbb tudásuk szerint nevelik a hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekeket, valamint szüleikhez is minden nehézség ellenére szeretettel fordulnak.